

delovala je pri ustanavljanju kolhozov, nadzirala posetev, uvajala komunizem med kmečke množice, razširjala je brezboštvo, krila brezbožnike pri njihovi agitaciji itd. Tako poroča boljševiški list: »Krasna zvezda«. Seveda vsled takih opravil armada ni napredovala v vojaškem izvežbanju.

Pomladi, ko je grozila vojna z Japonsko, je vojni komisar Vorošilov izpovedal, da tako ne more več dalje iti. Zato je prepovedal vso protiversko agitacijo, katero je o Veliki noči nameraval izvesti brezbožni papež Jaroslavskij. Ni le ni dopustil nobenih brezbožnih agitacij v vojski, ampak zahteval je, da se sploh velikonočna protiverska agitacija omeji do skrajnosti. Izrazil se je baje, da dela brezbožna agitacija v armadi preprič, ker je do 80% vojakov vernih. Po vplivu Vorošilova je sovjetska oblast kapitulirala tudi na gospodarskem polju, ker je upeljala svobodno trgovino, ker bi v slučaju vojne morala država posvetiti vso skrb armadi, ne mogla pa bi skrbeti za prebivalstvo, katero naj bi si samo pomagalo.

Te vesti so prišle iz Rusije tudi med ruske begunce. Razširil se je glas, da je Vorošilov postal naroden Rus, da hoče iz rdeče armade narediti rusko narodno armado in da pljune na interese komunistične internacionale, ker hoče zavarovati ruske interese na Daljnem vzhodu. Na drugi strani se pa poroča, da to ni nič drugega, kot nova laž zvitih boljševikov. Za slučaj vojne z Japonsko hočejo v ljudstvu vzbuditi misel, da bi šlo v boj za ruske narodne koristi, o interesih komunistične internacionale pa molčijo. Mislijo si: srečen, kdor svoj čolnič priveže h krmilu velike ladje. Tako bi za slučaj vojske tudi boljševiki radi privezali svoj komunistični čolnič k veliki ladji ruske narodne zavednosti, da bi ga rešili v bojnem viharju. Koliko je na tem resnice, bo pokazala bodočnost. Če je Vorošilov res uveljavil svoje načelo, potem so boljševiki izpremenili svojo generalno linijo, t. j. svoj program. Potem je tudi protiverska gonja prekoračila svoj vrhunec in bo začela pojemati. Verjetno pa to še ni. Vorošilov je baje tekmeč Stalinov. In če Vorošilov pade, bo ostal Stalin na vrhu in vse bo ostalo pri starem.

A. K.

Proti monopoliziranju sadne trgovine.

Časopisne vesti o ustanovitvi centralne organizacije za izvoz sadja iz Jugoslavije so vznemirile tudi naše ljudstvo. Radi tega je bila na občnem zboru Kmetijske družbe, podružnice Jarenina, dne 19. jun. sprejeta naslednja resolucija:

Slovenske gorice stoje letos pred obilno sadno letino. Kakor je znano, sta vino in sadje glavna pridelka tukajšnjega kmetovalca. Ker pa je izkupiček vina vsled padca cen tako malenkosten,

da že daleko ne krije niti pridelovalnih stroškov producenta, mu preostaja še edino upanje, da ga dobra sadna letina reši popolnega obubožanja. Zadnje sadne letine 1928 in 1930 so bile samo zato tako dobre za kmeta, ker je bilo kupcev iz inozemstva vedno v tolikem številu (jabolko iz našega kraja pa je kakor že znano posebno čislano), da smo v svobodni trgovini prodajali naše sadje po najvišjih cenah. Samo v svobodni trgovini se dobi polna cena za dobro blago, a producent dobi najvišjo ceno le tedaj, kadar direktno prodaja inozemskemu kupcu. Medtem so že leta 1931 nastale marsikateri ovire vsled nekaterih novih odredb, in še posebno z ustanavljanjem komisij, ko je vendar le jasno, da mora biti merodajen za uporabo kakovosti sadja samo kupec, a ne razne komisije. Kupec kupuje sadje takšno kakoršnega potrebuje, in v kakšne namene ga potrebuje, le samo zato, ker še leta 1930 raznih omejitev ni bilo, je mogel kmet iz Slovenskih goric lahko prodati zadnje jabolko (celo lesnike), medtem ko danes, ker so itak že vsled vsepšne gospodarske krize cene v vsem kmetijskem obratovanju padle daleko pod najnižje, grozi nam še, da se z eno novo centralno organizacijo čali celo monopolizacijo, katere stroške bi itak v celoti plačal producent, odvzame še ta zadnji njegov up, zaradi tega protestiramo proti vsakemu ustanavljanju kakoršnekoli nove organizacije ali centralizacije, še manj pa privilegiranju (monopoliziranju) tudi kakšne javne organizacije ali družbe, in odločno zahtevamo, da se omogoča svobodna trgovina s sadjem.

Vsled zadnjih deviznih omejitev leže na vezanih dinarskih računih pri bankah, posojilnicah in Narodni banki visoki milijoni inozemske imovine, katera bi se morala izjemno za izvoz sadja staviti na svobodno razpolago. Na ta način bi sami inozemci, da pridejo do svojih denarnih sredstev, pospešili kupovanje sadja v Jugoslaviji. S tem bi se dvignila cena sadja in dohodek producenta bi bil vsaj normalen, a Narodna banka bi si na ta način olajšala izvršitev upnih obveznosti napram inozemstvu v devizah, a vse to brez kakoršnekoli škode na vrednosti denarja.

Kmetijska podružnica Jarenina.

*

Banovinske odločbe o vinotočih.

Ban dravske banovine je na podlagi paragrafa 437 odstavek 2 zakona o obrtnih predpisal dne 27. junija naredbo o izdajanju pooblastil za točenje vina lastnega pridelka — vinotoč pod vejo —. Naredba je stopila v veljavo z dnem razglasitve v »Službenem listu dravske banovine«, torej dne 9. julija t. l. Naredba se glasi:

§ 1. Pooblastila za točenje vina lastnega pridelka se smejo izdajati samo vinogradnikom, ki izpolnjujejo pogoje § 179 obrtnega zakona ter so vredni zaupanja in zanesljivi.

Pooblastila se izdajajo samo vinogradnikom, ki se preživljajo pretežno iz donosov vinograda, ki jim je vinogradništvo glavni poklic in ne gojijo šmarnice.

Takega pooblastila pa ne more dobiti oni vinogradnik, ki premore več kot 3 ha vinograda.

§ 2. Vino lastnega pridelka se sme točiti samo v krajih, kjer je bilo to doslej dovoljeno, to pa v občini, v kateri se je vino pridelalo. V mestih, trgih, zdraviliščih in letoviščih točenje ni dovoljeno.

§ 3. Pooblastila za vinotoče pod vejo izdajajo pristojna občna upravna oblastva I. stopnje po zaslišanju gostilničarske družbe. Prošnji za pooblastilo je priložiti potrdilo občine, da prošilec izpolnjuje pogoje te naredbe.

Vinotoč se sme dovoliti za največ tri mesece v letu.

§ 4. Če se točenje vrši v lastnikovih prostorih, mora lastnik skrbeti za čistost in za zdravstveno ureditev prostorov in opreme in za potreben red, mir in varnost. Če pa se točenje vrši na prostem, je skrbeti, da kraj ne povzroča javnega zgražanja, ne ovira javnega prometa, ni v bližini šole, bolnišnice ali cerkve, in je zdravstveno primeren; tudi na prostem mora skrbeti lastnik za čistost in zdravstveno ureditev opreme ter za red, mir in varnost.

V vinotočih pod vejo je lastniku prepovedano dovoljevati igre, godbo ali ples, dolžan je tudi zabraniti vsakršno razuzdanost. Osebam pod 18 leti starosti ali notoričnim pijancem se ne sme postreči s pijačo.

V vinotoču se sme postreči samo z vinom lastnega pridelka.

§ 5. Vinotoči lastnega pridelka smejo obratovati le do 20. ure.

§ 6. Izjeme od določil te naredbe sme dovoliti ban v posameznih primerih.

§ 7. Izdano pooblastilo se sme takoj preklicati, če se pojavijo kake nerednosti, da lastnik ni več vreden zaupanja in ni zanesljiv.

§ 8. Prekrški te naredbe se kaznujejo po določilih § 397 obrtnega zakona. Po tem določilu se kaznujejo tudi oni, ki bi na drobno točili vino brez pooblastila, ali pa bi ga prekoračili.

*

Kdo mora prijaviti prodajo vina radi občinske trošarine? Kmetijska podružnica Sv. Boltenk pri Središču nam je poslala v prepisu dopis Kmetijske družbe v Ljubljani, ki nam pojasnjuje, kedo mora prijaviti prodajo vina radi občinske trošarine. Dopis se glasi:

Načelnistvu podružnice Kmetijske družbe Sv. Boltenk pri Središču.

Na Vaš dopis od 11. 6. 1932 št. 51 glede občinske trošarine na vino se je družba obrnila na dravsko finančno direkcijo za pojasnilo in prejela naslednji odgovor:

»Na Vašo vlogo v zadevi pobiranja občinske trošarine na vino se Vam sporoča, da je v smislu trošarinskih predpisov dolžan plačati občinsko trošarino na vino prejemnik vina, ki prejema vino bodisi v lastno potrebo, bodisi radi prodaje na drobno. Nikakor pa ne plača občinske trošarine prodajalec vina in tudi ne, če ga prodaja kot producent v smislu čl. 72 t. 4. prip. 3. troš. zakona v količinah po 5, oziroma 10 litrov in več.

Vinske trgovci, ki prodajajo vino na debelo, pa lahko banska uprava oprosti plačila občinske trošarine in v teh slučajih plača trošarino kupec vina, čim ga pripelje v svojo občino.

Iz tega odloka finančne direkcije Vam bo dovolj jasno, da producent, ki prodaja vino od 5 litrov naprej, ni podvržen absolutno nikakoli trošarinu.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Predsednik: Detela L. r.

Ravnatelj: Ing. R. Lah I. r.

Iz tega dopisa Kmetijske družbe je jasno razvidno, da producentu-vinogradniku ni treba prijaviti prodaje vina. Tudi prodaje vina od 5 litrov naprej ni treba prijaviti producentu-vinogradniku; je to v vsakem slučaju zadeva kupca-prejemnika vina.

Ali v Mariboru sploh ne bomo doživali sadne razstave? Vsako leto čitamo, kako pridno prirejajo razne kmetijske podružnice lepo urejene in dobro obiskane sadne razstave, da bi privabili kupce od blizu in iz inozemstva — le obmejni Maribor, ki je središče sadne trgovine, v tem oziru spi. Letos, ko se obeta obilna in izborna sadna letina, bi pač že bil čas, da bi se tudi mariborski sadni strokovnjaki vzdramili in pri oščili Slovenskim goricam, ki imajo najboljše sadne vrste, večjo sadno razstavo, ki bi privabila predvsem inozemske kupce. Počitek je bil dovolj dolg, razstavnih prostorov ima Maribor več nego preveč. Kmetijska podružnica za Maribor ter okoliš in banovinska vinarska in sadjarska šola se letos morata zganiti, da pride do sadne razstave v Mariboru, kar je nujna potreba za naše Slovenske gorice. Opozarjamo na to prepotrebno prireditev pravočasno, da pozneje ne bo kakih izgovorov.

Jubilej šampanjca. Kljub splošni gospodarski krizi, ki tlači celi svet, so slavili zadnje dni na Francoskem z velikimi svečanostmi jubilej šampanjca. Gre namreč za francoskega šampanjca, katerega pozna pretežna večina samo po imenu, ki pa je igral in še igra danes zelo važno ulogo pri bogataših. Minulo je baš 250 let, ko je iznašel p. Dom-Perignon, kletar samostana Hautvilliers v Šampanji na Francoskem, sredstvo, s

pomočjo katerega se da ohraniti vino omenjene pokrajine v šumečem in pepečem stanju. Šampanjec ali sekt se je razširil iz Francije po celem svetu. Glede izvoza šampanjca pride prav v poštev le Francija, ki je izkúpila za to pijačo že težke milijarde. Jubilej šampanjca so posebno slovesno slavili v glavnem mestu Šampanje v Reimsu. Znamenito je dejstvo, da je poslal slavnostnemu odboru v Reims brzojavko tudi ameriški poslanik iz Pariza kot zastopnik države, v kateri je prepovedana prodaja opojnih pijač. Amerikanec je v brzojavki hvalil prednosti šampanjca, in je ta telegram nekaka uradna izjava ameriškega dostojanstvenika proti alkoholni prepovedi.

Sprejemni pogoji za banovinsko kmetijsko šolo v St. Jurju ob južni žel. Novo šolsko leto 1932-33 se začne dne 10. oktobra 1932 in traja polnih 12 mesecev. Sedaj veljavni pogoji za sprejem so: 1. Sprejme se 30 do 35 prosilcev in sicer v prvi vrsti kmetijske sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetijah. 2. Prosilci morajo biti telesno in duševno popolnoma zdravi, od 16 do 20 let stari ter se le izjemoma sprejme tudi starejše, ako se predvideva posebna marljivost in discipliniranost. 3. Prosilci morajo dovršiti vsaj štiri razrede, oziroma oddelke osnovne šole s pozitivnim uspehom. 4. Mesečna oskrbovalnina znaša 400 Din. Potrebnejšim dovoljuje banska uprava delne štipendije. Te dovoljujejo tudi sreski kmetijski odbori in posamezne podeželske posojilnice, zato naj se prosilci pravočasno obrnejo s prošnjo na te. 5. Prosilci naj predlagajo prošnje za sprejem v prvi vrsti potom sreskih kmetijskih referentov zato, da pridejo po možnosti prosilci iz vseh srezov, tako tudi iz krajev, kjer ni absolventov. Sreski kmetijski referent tudi lažje predlaga pravilnejše prošnje za banovinsko podporo in podporo sreskega kmetijskega odbora. Gojenč, ki bi vstopili po absolviranju v kako drugo službo, morajo tako banovini kakor sreskim kmetijskim odborom povrniti prejete štipendije. 6. Lastnoročno spisano prošnjo je vložiti direktno ali potom sreskega načelstva najkasneje do konca meseca avgusta na upravo zavoda. V prošnji je treba navesti velikost posestva

ter priložiti krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, navstveno spričevalo in obvezo staršev, da bodo kriili stroške. Oni, ki prosijo za banovinsko ali za drugo štipendijo, pa morajo priložiti tudi ubožno spričevalo, oziroma premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev in obvezo staršev, da ostane sin doma. Zavod ima v prvi vrsti živinorejsko-poljedelski značaj, zato je primeren za kmetijske sinove iz živinorejskih krajev banovine. Vse korporacije, zlasti učiteljstvo, se naproša, da opozore primerne fante na le-ta razpis, posebno v krajih, kjer je še malo absolventov. O sprejemu se obveste prosilci pisмено.

★

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 9. julija 1932 so pripeljali špeharji 23 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13 Din, slanina 12-13. Kmetje so pripeljali 10 voz šena po 60-70, 1 detelje po 85, škop komad 150-175, nadalje 4 voze krompirja po 150-2, čebula 5-5.50, česen 8-10, kumarce komad 1-5, zelje 0.50-2. Pšenica 1.75, rž 1.75, ječmen 1-1.50, oves 1-1.25, koruza 1.50, proso 1.75, ajda 1.50, fižol 2.50-3, grah luščeni 4-5. Iz Čakovca in Varaždina so bili 4 vozi zelenjave, ki je bila vsa prodana. Kokoš 20-35, piščanci 20-60, raca 15-25, gos 28-38, kozliček 75-80. Celi orehi 5-5.50, luščeni 16-18. Zelena paprika 0.50-0.75, hren 8-10, karfižola 1-5, ohrovt 0.50-2, kislo zelje 3-4. Buče 2-3, endivija 0.50-1, glavna solata 0.50-1, špinača 1, gobe 1-2, borovnice 1-1.50, maline 2-3, črešnje 4-8, marelice italijanske 20, hruške 8-10. Mleko 2-3, smetana 10-12, surovo maslo 20-25, jajca 0.50-0.75, med 14-20, suhe slive 8-12.

Mariborski svinjski sejem dne 8. VII. 1932. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 279 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5-8 tednov stari komad 70 do 100 Din, 7-9 tednov stari 150 do 200 Din, 3-4 mesece stari 250 do 300 Din, 5-7 mesecev stari 360 do 400 Din, 8-10 mesecev stari 450 do 500 Din, 1 leto stari 600 do 650 Din, 1 kg žive teže 6 do 6.5 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 1 Din.

Boj za odpravo alkoholne prepovedi v Združenih državah.

V Ameriki se vrši sedaj ostra borba med pristaši in nasprotniki alkoholne prepovedi. Treba pripomniti, da se dnevno dviga število nasprotnikov »suhile«. K »mokrime« prestopajo celo osebe, o katerih bi ne bil nikdo mislil.

Malo izjav glede alkoholnega vprašanja je napravilo v javnosti toliko utisa, kakor pismo mladega Rockefellerja predsedniku vseučilišča Columbijskega v New Yorku, g. Butlerju.

Rockefellerji so vsi abstinenti in to skozi cele rodove. Rockefeller

Januš Golec:

Trojno gorje.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

29

(Dalje.)

Na bojnem polju med Odro in Savo so se pojavili najprej hrvatski konjiki in pešci pod banom Erdedom. Prvim napadalcem bi naj pomagali karlovški oklopniki pod vodstvom generala Turjaškega. Za temi je bil Nemec Rödern s svojimi strelci, slednjič Reitenauov polk in Montecuculijske čete. Kristjani in mohamedani so si stali nasproti ob eni uri popoldne, 22. junija 1593, na godovni dan sv. Ahacija. Do sicer običajnih izzivov na dvoboj s psokami in kletvicami tokrat ni došlo. Hrvatski jezdec so pobesneli, ko so zagledali na bojni ples pripravljene Turčine. Poveljniki jih niso mogli več zadržati, kar na lastno pest in brez povelja so zdirjali in udarili na sovražnika. Zemlja se je tresla od udarjanja konjskih kopit, z urnobesnimi kriki sta se zakadila in zagrizla sovražnika eden v drugega. Že pri prvem spoprijemu se je pokazala turška premoč.

Silen naval Hrvatov turških vrst ni pretresel alt omajal. Turki so vzdržali naskok hrvatskih čet in jih začeli pritiskati proti Odri. S prodiranjem starega zvrniškega Memibega so zadeli Turčini na kranjske strelce in kmalu okusili, kaj sta slovenski meč in krogla. Čete Andreja Turjaškega in Adama pl. Ravbarja so otvorile ogenj na že deloma zmagovito turško konjenico. Na stotine turških jezdecov se je skotalilo zadetih s konj. Slovenskim strelcem je še priskočil na pomoč Rödern s šlezijskimi arkebuzirji. Kristjani so žnoral iz težkih pušk po tesno strnjenih Turkih kakor po zajcih in redčili njih vrste od vseh strani. Pogubonosni toči svinčenk se niso mogli ustavljati Turčini, njihove vrste so se zamajale, natančno določena razvrstitev je že bila skrhana. Turek je videl rešitev le še v taboru preko mosta. Štiri sto Turkov se je odtrgalo od Memibegové sredine in jo ubralo čez most preko Kolpe.

Nenadni preokret položaja je podžgal neugnano hrabrost kristjanov. General Turjaški je poslal k mostu grofa Štefana Blagaja in Jakoba pl. Pranka, da bi zaustavila s svojimi strelci